

500-0 f.kr.

8/11-10

Förromers / Keltisk Järnålder

Nordlen:	Europa:
Jord	Kelter
Järn	Skyter
Brandgravfält	Elit
Hackerör	"Följen"
Kösluk	Högar
Hjortsprung	Oppida/Höjdboplats
Dejbjerg	
Gundestrup	

Norrland: Asbetskeramik,
Enstaka gravfält.

Namnen på områden och folk är
för första gången Historiska och
ej arkeologiska.

Kelter:

Namnet kelter kommer från de gamla grekerna som gav alla stammar norr om dem det heltäckande namnet kelter.

Kelterna är en utveckling av den äldre urnegrauskulturen.

Kelterna samlas i "foljen" och genomför räder mot viktiga grekiska och Etruskiska platser.

Ex: 390 f.kr. mot etruskerna och Rom

279 f.kr. mot oraklet i

Delfi, Grekland

270 f.kr. mot Ankara

~~Stäm~~ De ledande skikten i stammarna anammade den keltiska "stämpeln" givet av grekerna och "blir" på så sätt kelter.

Det finns två "Perioder" av kelter under förromersk Järnålder

Hallstatt D (600-500)

Skelettgravar med fyrhjuliga vagnar, belägna i storhögar i anslutning till oppidabosättningar

La Tène A, B, C, D (500-0)

Skelettgravar med fyrahjuliga vagnar. Krigar adol.

Det är nu det vi kallar keltisk kultur och stil anammade i ledande skikt över stora delar av Europa.

Oppida: Befäst höjdbosättning
på en ledande eliten bor.

Järnframställning samt lokal
mynttillverkning.

Allt detta görs för att likna

Grekland. Mynttillverkning samt

oppida liknar grekiska statsstater.

Vare oppida hade minst en
Storhög.

Magdalenienberg:

Storhög med centralgrav.

Massor av sekundärgravar

cirkulerande runt, 100 m i diameter

Skylar: Stämmorna som är

bosatta nordöst om Grekland.

Ryska stäppen ända bort till
Kina.

Nomadfolk som var skickliga

ryttare med tältboplatser.

Gravhögar med rika gravgåvor ofta
med massor av hästar i dem.

Norden:

Bronset tappas helt sin ideologiska

innebörd med järnets intåg.

P.g.a flyttar ideologin från solen och
berget till Jorden.

Jorden är nu viktig eftersom man

smider järnet från mysmalm och

Röd Järn, inhemsk tillverkning.

Vapentillverkning.

500 - 150 f.kr. "Den fyndtomma tiden"

Föremåls fattigdom, Gravskick utan

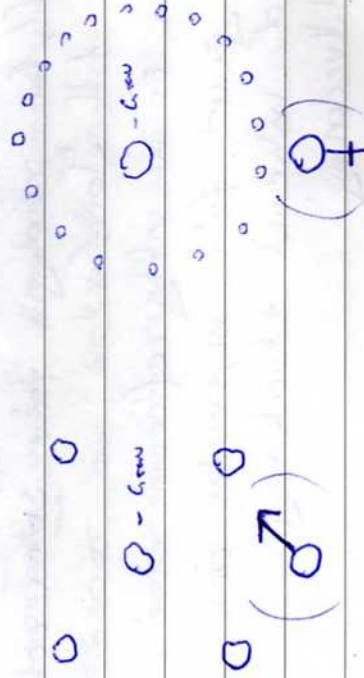
gravgåvor

Brandsgravfält med urnor
 individuella gravor, men en
 kollektiv tanke bakom de
 yttäckande gravfältet.

M. blocksgravor:

Flacka stensättningar och
 fasta stenar:

(uppför)

Jordbrögrävfältet,

Anledningen till att vi hittar så ~~lite~~
 lite ben i urnorna kan vara idén
 om att återgå till elementen.

Lite ben till Jord, Vatten, Luft, El
 utspjutt på olika platser så att det
 är svårt/omöjligt att hitta idag.

I stället för att bygga högar vill man
 bredda ut sig så mycket som möjligt.
 kan vara ett sätt att ta jorden i
 anspråk.

Danmark: 150-0 f.kr. (Norden)

Stora förändringar.

Vägen, spännen, belten uppträder
 som brända gravgävar. i likadana gravor
 i Norden som först.

I Danmark uppträder stora deponeringar
 samt masslik.

Deponeringar:

Hjortspringsbåten - 30 ~~trätar~~
lång träbåt (har paddlats)
30 människor för plats i
den.

Dejbjerg - Fyrhjuliga vagnar
offrade

Gundestrup - Kittel i silver
med keltisk ornamenterik.
Egentligen till för vintillverkning.
Kan ha blivit hemförd från
Romarriket av Kimberer (dånkar)
i ett krigsfölje

~~Hösalike~~ Trollundmannen,
Gravballemannen

Både mosslik och deponeringar
kan ha varit en del av ritualer
inom Neolithic kulten.
Människor till moder jord!

Bassängåkrar, Hackeörar; (500-0)

Åkrar med vell system. Yttäckande
samma mentalitet som med gravfatten.
Hackeörar: odlingsrösen utstirade
på åkermarken (Bassängåkrarna)
Kan symbolisera produktivitet och
"symbolisk gödsling"

Aven produktivitet för Bassängåkrarna

Rundflyttande byar.

Norrland: 800 f.kr - 200 e.kr.

Arbetskeramik till för att äta ut,
kollektivt. Ornerat mönster från
Ryssland. Kan vara upp till
90% arbets i keramiken

Har ej korsats (enligt Anders)

Enstaka gravfält:

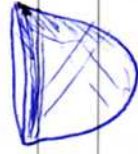
Krankmärtenhögen (är ingen hög)

På ett näs

Gravarna trekantiga i den äldre
fasen. Kan vara för att undvika
att de ska likna de levandes
hus (kåtor)

Senare gravar blir runda

Arbetskeramik

Tacitus kallar norstämningarna

Fännen i Germania (98 e.kr.)

Fännen - att finna - människor som

inte använder jordbruk - Finna -

stigfinnare - Samer

Sista fasen i norrland vi kan följa
arkeologiskt, sedan blir det osynliga
för oss.